

Dôvodová správa

I. Všeobecná časť

Na základe Plánu činností zasadnutí Zastupiteľstva Trenčianskeho samosprávneho kraja na I. polrok 2023 prekladáme **Správu o náhrade preukázanej straty za zrealizované služby vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave za rok 2022 zmluvným dopravcom.**

Na území Trenčianskeho samosprávneho kraja realizujú služby vo verejnom záujme zmluvní dopravcovia (SAD Prievidza a. s. a SAD Trenčín, a. s.) na základe uzatvorených zmlúv o výkone vo verejnom záujme vo vnútroštátnej pravidelnej autobusovej doprave – prímestskej autobusovej doprave na území Trenčianskeho samosprávneho kraja zo dňa 30.10.2009 v znení jej dodatkov (ďalej len Zmluva).

V súlade so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, so zákonom č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov a v súlade so Zmluvou poskytol Trenčiansky samosprávny kraj za rok 2022 mesačné preddavky na úhradu náhrady preukázanej straty z poskytovania služieb vo verejnom záujme vrátane vyúčtovania preukázanej straty za I. až III. štvrťrok 2022 a vrátane finančného vyrovnania preukázanej straty za rok 2021.

II. Osobitná časť

Dopracovia vykonali v súlade s platnou legislatívou a v súlade s čl. VI., bod 6.2. Zmluvy pravidelné štvrťročné zúčtovanie preddavkov náhrady preukázanej straty za jednotlivé štvrťroky.

Preukázaná strata z poskytovania služieb vo verejnom záujme v prímestskej autobusovej doprave za rok 2022 je vo výške:

SAD Prievidza a. s.	-11 414 268,00 eur
SAD Trenčín, a. s.	-20 569 135,00 eur

Poskytnuté mesačné preddavky za rok 2022 z Rozpočtu TSK na rok 2022 vrátane finančného vyrovnania za I. až III. štvrťrok 2022:

SAD Prievidza a. s.	9 950 000,00 eur
SAD Trenčín, a. s.	17 550 000,00 eur

Neuhradená náhrada preukázanej straty (doplatok TSK/závazok TSK) za rok 2022

Doplatok TSK pre SAD Prievidza a. s.	-1 464 268,00 eur
Doplatok TSK pre SAD Trenčín, a. s.	-3 019 135,00 eur

Trenčiansky samosprávny kraj je povinný uhradiť preukázanú stratu (záväzok TSK) podľa zákona č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov, nariadení a smernice EÚ, v súlade s uzatvorenou Zmluvou a to na základe zúčtovania posledného kalendárneho štvrťroka príslušného roka najneskôr do 31.07. nasledujúceho roka.

Základné ukazovatele, ktoré ovplyvnili výšku preukázanej straty v roku 2022:

Výška preukázanej straty za rok 2022 je ovplyvnená najmä situáciou spôsobenou vypuknutím vojenského konfliktu na Ukrajine, ktorý mal medzinárodné dopady a tým aj ekonomické dopady na Slovensku. Tento vojnový konflikt mal negatívny vplyv

na zvýšenie cien hlavných komodít, ktoré ovplyvňujú prevádzku prímestskej autobusovej dopravy, najmä zvýšenie cien pohonných látok, zvýšenie cien energií, tovarov a služieb, ako aj zvýšenie miery inflácie, ktorá dosiahla v roku 2022 úroveň 12,8 % oproti predchádzajúcemu roku.

Výšku preukázanej straty za rok 2022 s medziročným porovnaním, t. j. s porovnaním roka 2021, ovplyvnili **vyššie ekonomicky oprávnené náklady o 3 109 781,00 najmä:**

- vyššie **náklady na spotrebu pohonných látok o 2 504 937,00 eur** z dôvodu rastu priemerných cien pohonných látok v roku 2022 až o cca 42 %,
- vyššie **náklady na opravy a udržiavanie o 344 792,00 eur** z titulu rastu cien náhradných dielov, zvýšenia ceny práce (normohodiny) a realizovaných opráv vekovo starších autobusov (SAD Prievidza a. s.). Zvýšenie paušálnych sadzieb za opravy a presun starších autobusov do vyššej pozáručnej sadzby (SAD Trenčín, a. s.),
- zvýšené **náklady na priame mzdy a odvody o 797 065,00 eur** – dodržiavanie priemernej mzdy vodičov v súlade s kolektívnou zmluvou dopravcov,
- vyššie **náklady na cestovné náhrady/stravné o 124 711,00 eur** z titulu zvýšenia sadzieb na cestovné náhrady vzhľadom na zmenu legislatívy od 01.05.2022 a od 01.09.2022,
- vyššie **ostatné náklady o 236 630,00 eur** z dôvodu úpravy nákladov o výšku miery inflácie u vybraných ostatných nákladov (napr. náklady na ostatný priamy materiál, náklady na gumové obruče, náklady za vstupy na autobusové stanice v závislosti od počtu vstupov z titulu obnovenia prímestskej autobusovej dopravy, náklady na strážnu službu spojené s ochranou majetku, náklady na STK a emisné kontroly v súlade s platnou legislatívou a i.),
- vyššie **náklady na prevádzkovú a správnu réžiu o 162 916,00 eur**, ktoré sa viažu na prevádzkovú réžiu. Vyššie náklady sú aj z dôvodu dodržiavania priemernej mzdy THP-zamestnancov v zmysle kolektívnej zmluvy dopravcu

a zároveň

- nižšie **náklady na odpisy o 1 061 269,00 eur** z dôvodu ukončenia odpisovania 10-ročných autobusov,
- vyššie **tržby z cestovného o 1 961 907,00 eur** v súvislosti so zvýšením počtu prepravených osôb o 3 488 727 osôb oproti roku 2021.

V čase spracovania Správy a podkladov pre Záverečný účet TSK za rok 2022 prebieha u zmluvných dopravcov finančná kontrola na mieste za rok 2022. Predpokladaný termín ukončenia je 30.04.2023. V prípade kontrolných zistení bude výška preukázanej straty z poskytovania služieb vo verejnom záujme za rok 2022 (záväzok TSK) upravená podľa záverov z vykonanej finančnej kontroly o výšku neoprávnených nákladov a finančná úhrada nedoplatku TSK za rok 2022 bude ponížená o prípadné kontrolné zistenia.

Zároveň bol vykonaný externý audit (Overenie, posúdenie a opodstatnenosť ekonomicky oprávnených nákladov a výnosov za rok 2022) audítorskou spoločnosťou Kreston Slovakia Audit, s r. o., Bratislava.

Aj napriek zložitej situácii na Slovensku, ktorá pretrváva aj v roku 2022, je prioritou vedenia TSK zabezpečiť kvalitnú, bezpečnú, ekologickú a pohodlnú dopravu obyvateľov Trenčianskeho regiónu.

Záver po zaúčtovaní kontrolných zistení z vykonanej finančnej kontroly za rok 2022

SAD Prievidza a. s. – doplatok TSK za rok 2022 je vo výške 1 463 068,00 eur,

SAD Trenčín, a. s. – doplatok TSK za rok 2022 je vo výške 3 019 135,00 eur.